עליכם מים טהורים וטהרתם ואומר[192] מקוה ישראל ה׳", כמבואר בארוכה אין די דרושים פון דעם צ"צ ד"ה ארע"ק אשריכם ישראל[193].

מ. והמעשה הוא העיקר - אז פון שמח"ת נעמט מען מיט דעם כח על כל השנה כולה, אז מ׳זאל טאן אין די "מבצעים" אין אן אופן פון שמחה גדולה, און אז דער מושפע זאל דאס אויך טאן אין אן אופן פון שמחה גדולה, וואס בשעת מ׳נעמט דאס אויף זיך מיט א החלטה גמורה, איז מען מצליח אין דערויף.

און עס ווערט דער "ואתם תלוקטו לאחד אחד"[194], אז מ׳איז מלקט יעדער אידן לפי מעמדו ומצבו, ד.ה. אז ער ווארט ניט ביז אז יענער איד וועט קומען צו אים און וועט אים זאגן "ילמדנו רבינו", נאר ער גייט אוועק ממקומו, און זוכט די אידן וועלכע מ׳דארף מלקט זיין, און פארנעמט זיך מיט יעדערן פון זיי לפי מעמדו ומצבו, וואס עס קען זיין אז צו א צווייטן אידן קען מען ניט צוגיין אין דעם זעלבן אופן ווי מ׳איז צוגעגאנגען צום ערשטן אידן, נאר מ׳דארף צו אים צוגיין באופן אחר, לטובה אדער להיפך.

ביז אז עס וועט זיין דער "קהל גדול ישובו הנה"[195], בקרוב ממש, בביאת משיח צדקנו,

און אין אן אופן פון "מי אלה כעב תעופינה וכיונים אל ארובותיהם"[196], ווי עס שטייט אין מדרש[197] אז לע"ל וועלן אידן עולה לרגל זיין בכל שבת ושבת, און מ׳וועט קומען צוגיין אהין און צוריק אויף "עננים" -

כן תהי׳ לנו בקרוב ממש, אז "מיד הן נגאלין", און אין שבת בראשית וועט שוין זיין די עלי׳ לרגל אין אן אופן פון "כעב תעופינה גו׳", אין דער גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, בקרוב ממש.

* * *

מא. ס׳איז דאך רגיל מדי שנה בשנה צו מאכן נאך שמח"ת א "כינוס תורה", וואס דער כינוס איז אין דעם טאג פון "אסרו חג בעבותים", און קומט בהמשך צו דער התוועדות וואס איז בסיום וחותם פון שמחת תורה.

איז נהוג, אז נוסף דערצו וואס מ׳פארבינדט דעם כינוס מיט דער התוועדות מיט א דבר גשמי,

[ע"פ המבואר אין דרשות הר"ן[198] בנוגע צו א נבואה וואס

- איז -

---

192) ירמי׳ יז, יג. 193) אוה"ת יוהכ"פ ע׳ א׳תקעו ואילך. 194) ישעי׳ כז, יב. 195) ירמי׳ לא, ח. 196) ישעי׳ ס, ח. 197) יל"ש ישעי׳ רמז תקג. ובב"מ. 198) דרוש ב׳.

איז דבר ה׳, אז כדי מ׳זאל זיין זיכער אז די זאך וועט נתקיים ווערן בפועל, פארבינדט מען דאס מיט א דבר גשמי,

וואס דערפון איז פארשטאנדיק בנוגע לכל הענינים, אז בשעת מ׳פארבינדט די התחלה דערפון מיט א דבר גשמי, איז נאך דעם וואס מ׳גייט דורך די התחלה, וואס "כל ההתחלות קשות"[199], ברענגט דאס אדויס דעם המשך אין א בעסערן אופן, דורך דער יגיעה שפעטער בהבנה והשגה, עס זאל זיין בעומק יותר ובאורך יותר וברוחב יותר,

דורך דעם וואס מ׳גיט פון דעם מאכל ומשקה פון דער התוועדות, פון סעודת יו"ט, מ׳זאל דאס טיילן ביים כינוס,

איז נוסף דערצו אויך דא דער ענין וואס איז פארבונדן מיט עיקר ענין הכינוס - כינוס תורה, אז מ׳זאגט א דבר תורה, עכ"פ נקודות, בתור השתתפות אין דעם כינוס.

מב. דער סדר בא א כינוס תורה איז דאך, אז וויבאלד "אין דעותיהם שוות"[200], רעדט יעדערער לפי סגנונו, און ער זאגט אן ענין וואס איז לפי רוחו, ד.ה. אן ענין וואס ביי אים איז דאס מערעד "הזמן גרמא", וואס דאס איז מתאים דערמיט וואס "לעולם ילמוד אדם תורה במקום שלבו חפץ" (אדער "דוצה")[201], ווארום אין דעם ענין איז ער מערער מצליח.

ובנוגע לענינינו:

שמח"ת איז דאך אן ענין כללי, וכפתגם רבותינו נשיאינו[202] אז חודש תשרי איז א חודש הכללי, ובמיוחד זיינען די מועדים שבו מועדים כלליים,

ד.ה. אז פון ר"ה, דער זמן פון "תמליכוני עליכם"[203], נעמט מען די קב"ע על כל השנה כולה, און פון יוכ"פ, וואס ער איז דער "זמן תשובה לכל . . והוא קץ מחילה וסליחה לישראל"[204], נעמט מען מיט תשובה סליחה ומחילה על כל השנה, און פון שמח"ת נעמט מען שמחה על כל השנה כולה.

ובפרט ע"פ המבואר לעיל אז עיקר הענין פון שמח"ת איז - דער ענין פון שמחה, ווי ס׳איז מודגש אין דעם נאמען "שמחת תורה", ד.ה. אז נוסף אויף כללות הענין פון "זמן שמחתנו", און נוסף אויף דעם שמחה וואס דארף זיין בשעת קיום התומ"צ בכלל, כולל די עבודה מיט דברי הרשות, אז "כל

- מעשיך -

---

199) מכילתא ופרש"י עה"פ יתרו יט, ה. 200) דאה ברכות נח, א. 201) ע"ז יט, א. 202) אוה"ת סוכות ע׳ א׳תשנו. ברכה ע׳ א׳תתסו ואילך. ד"ה צוהר תעשה תש"ב פ"ג. 203) ר"ה טז, א. לד, ב. 204) רמב"ם הל׳ תשובה פ"ב ה"ז.

מעשיך יהיו לשם שמים" און "בכל דרכיך דעהו", וואס אויף דעם איז דער ציווי "עבדו את ה' בשמחה" - איז נוסף לזה דא דער חידוש אין דער שמחה פון שמח"ת, און דערפון ווערט נמשך שמחה על כל השנה כולה.

עד"ז בנוגע צו דעם ענין פון "תורה" ("שמחת <u>תורה</u>"), איז דאך הורה אן ענין כללי וואס איז כולל כל הענינים, וכמרז"ל "אסתכל באורייתא וברא עלמא",

וואס דער פירוש בזה איז, ניט נאר אז דורך "אסתכל באורייתא" זיינען <u>באשאפן</u> געווארן אלע ענינים שבעולם, דומם צומח חי ומדבר, נאר נאכמער: יעדער מאורע און יעדער תנועה שבעולם, יעדער דיבור ומעשה ומחשבה שבעולם, איז לכל לראש דא די מציאות דערפון ווי דאס שטייט אין תורה, און ערשט דערנאך קומט דאס אראפ אין וועלט,

[סיי די ענינים פון צד החיוב, אין דעם אופן ווי "האלקים עשה את האדם ישר"[205], אז ס'זיינען דא די זאכן "אשר יעשון" און די זאכן "אשר לא תעשינה"[206],

און סיי די ענינים פון אור חוזר, וואס ווערן ווען וואס מ'פאלט דורך אין אן ענין פון היפך הטוב, ס'איז דאך אבער "נורא עלילה על בני אדם"[207], איז די כוונה בזה אז ס'זאל זיין ענין התשובה,

און ווי די גמרא[208] זאגט בנוגע צו דוד המלך [וואס ביי אים געפינט מען אז ער האט געבעטן "יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך גו'"[209], אז "יהיו קורין בהן (בתהלים) ונוטלין שכר עליהם כנגעים ואהלות"[210]] אז "לא דוד ראוי לאותו מעשה", נאר דאס איז "כדי ליתן פתחון פה לבעלי תשובה"[211], וואס דערפאר שטייט[212] "נאום הגבר הוקם על - שהקים עולה של תשובה", וויבאלד ער איז געווען מלך ישראל, וואס ענין המלך איז אז ער פירט אן מיטן עם, "אשר יוציאם ואשר יביאם"[213], אז אין אים איז תלוי כל מציאות המדינה וכל אשר בה[214]],

וואס דערפון איז פארשטאנדיק אז ענין התורה ("שמחת <u>תורה</u>") איז אן ענין כללי, ווארום תורה איז כולל הכל.

- [וואס -

---

205) קהלת ז, כט. 206) יתרו יח, כ. ויקרא ד, ב.
207) תהלים סו, ה. וראה תנחומא וישב ד. תו"ח תולדות יג, א ואילך. ובכ"מ. 208) ע"ז ד, סע"ב ואילך. 209) תהלים יט, טו. 210) מדרש תהלים בתחלתו. 211) פרש"י שם ד"ה לא עשו.
212) ש"ב כג, א. 213) פינחס כז, יז. 214) ראה לקו"ש ח"ד ע' 1050 ואילך. ובכ"מ.

[וואס דערפאר געפינט מען אויך בא דוד'ן, אז ווען מ'איז צו אים געקומען בעטן פרנסה, האט מען זיך דערנאך מיישב געווען מיט די סנהדרין, ווי די גמרא דערציילט אין ברכות[215], ווארום אלע ענינים פון וועלט איז תחלתם פון "אסתכל באורייתא"].

ולפי זה - ווי געפינט מען אן ענין וואס איז שייך מיט שמח"ת, וויסנדיק אז שמח"ת איז א יום כללי?

איז אזוי ווי ס'איז דא דער פסק הלכה[216] אז בשעת עס זיינען דא צוויי שאלות, וואס איינע פון זיי איז פארבונדן מיט דעם טאג, און די צווייטע איז פארבונדן לאו דוקא מיט דעם טאג, דארף מען ענטפערן פריער אויף דער שאלה וואס איז פארבונדן מיט דעם טאג -

וועט מען זיך שטעלן אויף אן ענין וואס איז פארבונדן מיט דעם טאג - די מצוה פון שמחת יום טוב.

ובפרט ע"פ המדובר כמ"פ אז בש.ז. איז יו"ט של ר"ה חל להיות בשבת, און דער גאנצער יאר איז שנה השביעית, "שבה לה'"[217] - און עס שטייט אין ספרי[218] אז "וביום שמחתכם אלו השבתות".

מג. אין דעם ענין פון שמחת יו"ט איז פאראן א גרויסע שקלא וטריא וכו' אין ראשונים ואחרונים - אבער אנו אין לנו אלא דעם פס"ד בפועל וואס דער אלטער רבי פסק'נט אפ בשו"ע שלו, וואס אין דערויף זיינען פאראן כמה חידושים, ואין איש שם על לב די חידושים נפלאים וכו'.

דער אלטער רבי שרייבט בשו"ע שלו[219]: "שכל ז' ימי הפסח וח' ימי החג וכן בי"ט של עצרת חייב אדם להיות שמח וטוב לב הוא ובניו ואשתו ובני ביתו וכל הנלוים אליו, ושמחה זו היא מ"ע מה"ת שנאמר[220] ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך וגו'".

וואס אין דעם איז דער חידוש אז אויך בזמן הזה איז "ושמחת בחגך" א מ"ע מה"ת, ועיקר החידוש איז, אז אויך בחול המועד איז דא די מצוה מן התורה:

דער רמב"ם פסק'נט אין הלכות תעניות[221] אז אויב מ'האט אנגעהויבן "להתענות על הצרה" איז "מתענין ומשלימין" אפילו "בחולו של מועד", איז מבאר דער ראגאטשאווער אז שיטת הרמב"ם איז אז בחוה"מ איז ניטא די מ"ע פון "ושמחת בחגך".

- און -

215) ג, ב. 216) ראה ב"י וחק יעקב או"ח ר"ס תכט. רמב"ם הל' ת"ת פ"ד ה"ח. 217) בהר כה, ב. 218) עה"פ בהעלותך י, י. 219) או"ח סתקכ"ט ס"ו. 220) ראה טז, יד. 221) פ"א ה"ז.

און אין דערויף באשטייט דער חידוש, אז דער אלטער רבי פסק'נט ניט ווי דער רמב"ם, נאר ער האלט אז אויך בחוה"מ איז דא די מ"ע מה"ת פון "ושמחת בחגך".

מד. דערנאך איז דער אלטער רבי ממשיך[222]: "כיצד משמחין הקטנים נותן להם קליות ואגוזים, והנשים קונה להם בגדים ותכשיטין כפי ממונו, והאנשים בזמן שביהמ"ק הי' קיים היו אוכלין בשר שלמים לשמחה, ועכשיו שאין ביהמ"ק קיים אין יוצאים ידי חובת שמחה אלא ביין שנא' [223] ויין ישמח לבב אנוש, אבל בשר אין חובה לאכול עכשיו כיון שאין לנו בשר שלמים. ומ"מ מצוה יש באכילת בשר ביו"ט כיון שנאמר בו שמחה, והואיל וא"א לנו לשמוח בו בעיקר השמחה שהוא אכילת בשר שלמים יש לנו לשמחו בשאר כל מיני שמחות, לכך נהגו להרבות במיני מאכלים ביו"ט יותר מבשבת שלא נאמר בה שמחה".

וואס דאס איז מתאים דערמיט וואס דער אלטער רבי פסק'נט אין הל' שבת[224] אז "אין חיוב לאכול בשר ולשתות יין בשבת, אלא לפי שמן הסתם יש לרוב בני אדם עונג באכילת בשר יותר מבשאר מאכלים ובשתיית יין יותר מבשאר משקים, לכך יש להם להרבות בבשר ויין" - ווייל בשבת איז ניטא דער חיוב פון שמחה, ובמילא איז ניטא קיין חיוב אויף אכילת בשר ושתיית יין.

ויתר על כן: וועגן דער מצוה פון שמחה ביו"ט, זאגט דאך דער אלטער רבי אז דאס איז מה"ת, משא"כ עונג שבת (וואס דערפון קומט ארויס דער חיוב פון אכילת בשר און שתיית יין) איז דא א שיטה אז ס'איז נאר מדברי סופרים[225].

מה. דארף מען פארשטיין:

א) דעם חידוש אז מיטן קויפן קליות ואגוזים צו קטנים און בגדים ותכשיטין צו נשים - איז מען מקיים די מ"ע מה"ת פון "ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך וגו'".

ב) פארוואס הויבט ער אן מיט קטנים ונשים - נאך איידער ער איז מבאר דעם אופן פון קיום המצוה ביי אנשים?

ג) צוליב וואס דארף מען האבן א פסוק "ויין ישמח לבב אנוש" אז יין איז "משמח אלקים ואנשים"[226], לכאורה איז דאס א דבר הפשוט, ובפרט אז דאס איז א פסוק אין דברי קבלה.

ד) ווי זאגט דער אלטער רבי אז "בשבת לא נאמר בה שמחה"

- עס -

---

222) שו"ע אדה"ז שם ס"ז. 223) תהלים קד, טו.
224) סרמ"ב ס"ב. 225) שו"ע אדה"ז שם ס"א. 226) ס' שופטים ט, יג.

- עס שטייט דאך אין ספרי (הנ"ל) "וביום שמחתכם אלו השבתות"?

ה) ועיקר השאלה איז פון א הלכה אין הלכות פורים:

אין שו"ע[227] ווערט אפגעפסק'נט בנוגע לכרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון, אז "יום חמשה עשר שחל להיות בשבת . . אין עושין סעודת פורים עד יום אחד בשבת", און דאס ווערט אויך געברענגט אין רמ"א[228].

וואס דער מקור הדין איז אין ירושלמי[229]: "ועשו אותן בשבת, א"ל לעשות אותם ימי משתה ושמחה[230] – את ששמחתו תלוי' בב"ד, יצא זה ששמחתו תלוי' בידי שמים".

וואס דא זעט מען דאך אז אויך בנוגע להלכה ווערט שבת אנגערופן א יום שמחה "ששמחתו תלוי' בידי שמים" – "שבת מקדשא וקיימא"[231].

און די הלכה ווערט דאך אראפגעבראכט אין שו"ע און אין רמ"א (מ'האט אבער ניט זוכה געווען צו האבן הלכות מגילה פון דעם אלטן רבי'ן), און דער מנהג ישראל איז אז מ'מאכט די סעודת פורים ביום ראשון, וואס אע"פ אז עס זיינען פאראן חולקים בדבר, שטייט דאך אבער דער לשון בזה[232] אז "אין בנו כח לחלוק על הירושלמי".

וואס די קשיא איז גרעסער ווי די קשיא פון דעם ספרי, ווארום דארטן קען מען זיך דינגען אז דאס איז בלויז אן אסמכתא אויף "וביום שמחתכם", משא"כ דא זעט מען אז עס ברענגט זיך להלכה.

ו) דערנאך שטעלט זיך א שטורעמדיקע קשיא:

אין דרושי חסידות, אנהויבנדיק פון די דרושים פון דעם אלטן רבי'ן[233], איז מבואר בארוכה דער חילוק פון שבת מיט יו"ט – אז שבת איז ענינו עונג און יו"ט איז ענינו שמחה.

און מ'איז מבאר אז שמחה איז ענינה גילוי דוקא, וואס דאס איז פארבונדן מיט יו"ט, משא"כ עונג איז שייך אויך בדבר הנעלם, און דאס איז שייך צו שבת דוקא.

וואס אין דערויף ווערט אויך די שאלה האמורה פון דעם ספרי, און פון דער הלכה אין הלכות פורים, אז מ'זעט אז מ'פארבינדט דעם ענין פון שמחה מיט שבת.

מו. די נקודת הביאור און דער שליסל לכל זה – ליגט אין המשך דברי הספרי הנ"ל:

- נאך -

---

227) או"ח סתרפ"ת ס"ו. 228) דרכי משה לטור שם סק"ג. 229) מגילה פ"א ה"ד בתחלתה. 230) אסתר ט, כב. 231) ביצה יז, א. 232) מג"א או"ח שם סק"י. 233) לקו"ת צו יא, ד ואילך.

נאך דער דעה "וביום שמחתכם אלו השבתות", ברענגט זיך אין ספרי נאך א דעה: "ר׳ נתן אומר אלו תמידים", וואס דאס שטייט גאר אין פסוק - "וביום שמחתכם גו׳ על עולותיכם", וואס תמידים זיינען דאך עולות.

וואס דערפון איז פארשטאנדיק, אז דער ענין השמחה איז לאו דוקא פארבונדן מיט אכילת בשר הקרבנות, ווארום אן עולה איז דאך כולה "כליל לה׳"[234], און אעפ"כ פארבינדט מען דאס מיט "יום שמחתכם".

לויט דעם וועט מען אויך פארשטיין א גמרא תמוהה אין מסכת פסחים:

די גמרא[235] זאגט: "א"ר אלעזר שלמים ששחטן מערב יו"ט אינו יוצא בהם לא משום שמחה ולא משום חגיגה, משום שמחה דכתיב[236] וזבחת ושמחת בעינן זביחה בשעת שמחה (ביו"ט שהוא זמן שמחה[237]) וליכא כו׳ מתיב רבא ההלל והשמחה שמונה, ואי אמרת בעינן זביחה בשעת שמחה הא זמנין סגיאין דלא משכחת לה אלא שבעה כגון שחל יו"ט הראשון להיות בשבת (ומבערב אין יכול לשחוט דהא בשעת שמחה בעית[238]) א"ר הונא ברי׳ דר"י משמחו בשעירי הרגלים, אמר רבא שתי תשובות בדבר חדא דשעירי הרגלים חי נאכלין, צלי אין נאכלין ושמחה בחי ליכא, ועוד כהנים אוכלים וישראל במה שמחים".

איז רש"י[239] מפרש די צווייטע תשובה פון רבא: "נהי נמי דיש שמחה בבשר חי וכו׳".

שטעלט זיך די שאלה: ווי קען זיין א שמחה באכילת בשר חי, בשעת דער דין אכילת קרבן איז אז עס דארף זיין צלוי דוקא, און אין אופן פון "למשחה - לגדולה"[240]?

איז אויך דערפון מוכח אז ס׳איז דא א גדר פון שמחה וואס איז <u>ניט</u> פארבונדן מיטן דין פון אכילת קרבנות.

וע"ד ווי דער ראגאטשאווער[241] איז מבאר דאס וואס די גמרא זאגט אין מועד קטן[242] "אין שמחה בלא אכילה ושתי׳", אז עס רעדט זיך ניט וועגן דעם דין פון שמחה וואס איז פארבונדן מיט אכילת בשר ויין, נאר א באזונדער דין שמחה, ווארום די גמרא רעדט דאדטן וועגן א "אכילה ושתי׳" וואס איז שולל דעם ענין פון יו"כ, און אויף דעדויף דארף מען ניט קיין בשר ויין דוקא.

- מז. -

---

234) ראה ויקרא א, ח-ט. 235) פסחים ע, סע"ב ואילך. 236) תבוא כז, ז. 237) פרש"י שם ד"ה בשעת. 238) פרש"י שם ד"ה שחל. 239) שם ד"ה ועוד. 240) קרח יח, ח. ספרי ופרש"י עה"פ. זבחים צא, א. 241) כללי ההוהמ"צ ערך שמחה הב׳. 242) ט, א.

מז. ועפ"ז יובן כל הנ"ל - ובהקדים:

דעם ציווי התורה "ושמחת בחגך" קען מען מפרש זיין בשני אופנים: א) "בחגך" מיינט פרייען זיך מיט דעם זמן החג, ד.ה. אז דא שטייט בלויז ווען די שמחה דארף זיין, אבער ניט מיט וואס; ב) "בחגך" מיינט "בקרבנך", ווארום "חג" מיינט אויך קרבן (ווי דער אפטייטש פון דעם פסוק "אסרו חג בעבותים גו׳"[243]).

וואס דאס זיינען די צוויי אופני שמחה הנ"ל: דער דין שמחה וואס איז פארבונדן מיט אכילת שלמי שמחה, און דער דין שמחה סתם.

וי"ל אז דער דין "ושמחת בחגך" איז כולל ביידע אופני שמחה, נאר לצדדין קתני: בנוגע צו שמחת נשים וקטנים איז פאראן בלויז דער דין שמחה סתם, קטנים בראוי להם ונשים בראוי להם, ווייל זיי זיינען פטור מקרבן; משא"כ בנוגע לאנשים, איז "ושמחת בחגך" א ציווי אויף אכילת שלמי שמחה.

מח. דערמיט ווערט מען פארשטיין דעם סעיף הנ"ל אין דעם אלטן רבי׳נס שו"ע:

פריער ברענגט ער דעם דין פון שמחה וואס אין אים איז ניט געווארן קיין שינוי בזמן הזה - וואס דאס איז דער חיוב פון שמחת נשים וקטנים, וואס איז אלעמאל געווען בלויז בראוי להם (קליות ואגוזים און בגדים ותכשיטין);

און דערנאך ברענגט ער דעם דין שמחה פון אנשים, וואס בזמן שביהמ"ק קיים האט מען דאס מקיים געווען בשלמי שמחה - אבער בזמן הזה וואס ס׳איז ניטא קיין שלמי שמחה.

און מ׳קען ניט זאגן אז ס׳איז געווארן א שינוי לאחר החורבן, און איצטער איז מען מקיים די מצוה מיט אכילת בשר סתם, ווארום מ׳געפינט ניט אז שינוי הזמן זאל משנה זיין א מצוה; מ׳געפינט נאר דעם שינוי אז בזמן מסוים קען מען לגמרי ניט מקיים זיין די מצוה.

און דערפאר בזמן הזה האבן אנשים דעם דין שמחה וואס איז אלעמאל בא נשים וקטנים - שמחה בראוי להם, יין ובשר.

דערביי איז אבער דא א מעלה מיוחדת ביין, ווארום יין איז ניט סתם א דבר המביא לידי שמחה, נאר ס׳איז א פסוק בדברי קבלה אז "ויין ישמח לבב אנוש", ד.ה. אז ס׳האט אין זיך אויך א דין של שמחה, וואס דערפאר איז עיקר השמחה בזמן

- הזה -

----

243) תהלים קיח, כז. שו"ע אדה"ז או"ח סתכ"ט סי"ז.

הנחת הת׳ בלתי מוגה

הזה ביי אנשים מיט יין - ווארום אין דעם איז פאראן א "מעין" פון דעם דין שמחה וואס איז געווען באכילת קרבנות.

וואס לפי זה איז אויך מובן פארוואס ברענגט דער אלטער רבי דעם פסוק הנ"ל ("ויין ישמח גו'").

מט. לויט דעם ווערט אויך פארענטפערט די סתירה פון ספרי:

די שמחה וועגן וועלכע דער ספרי רעדט, איז ניט פארבונדן מיט א חיוב מיוחד של אכילת קרבנות, נאר בלויז "וביום שמחתכם אלו השבתות", וואס דאס מיינט סתם שמחה.

און דעריבער ברענגט ניט דער אלטער רבי קיין דין שמחה ביי שבת, ווארום בשבת איז ניטא קיין דין מיוחד פון שמחה (א שמחה וואס איז פארבונדן מיט אכילת הקרבנות), נאר שמחה סתם, און דאס ווערט אויפגעטאן בדרך ממילא, וויבאלד אז שבת איז אסור בתענית[244], און עס דארף זיין דער ענין פון עונג, דורך אכילת בשר ושתיית יין.

ועפ"ד הנ"ל איז דעם תירוץ הגמרא בפסחים אז "יש שמחה בבשר חי", און די גמרא אין מו"ק אז "אין שמחה בלא אכילה ושתי' (סתם)", ד.ה. אז ס'איז פאראן א שמחה וואס איז ניט פארבונדן מיט א דין מיוחד פון אכילת הקרבנות.

נ. עס בלייבט נאך אבער שווער פון דעם ירושלמי הנ"ל אין מסכת מגילה, ווארום מצות שמחה בפורים איז דאך א חיוב מיוחד - "חייב איניש לבסומי בפוריא"[245] - איז פארוואס פארבינדט מען די שמחה פון פורים מיט דער שמחה פון שבת, שמחה סתם?

איז דער ביאור בזה:

אין דברי הירושלמי "לעשות אותם ימי משתה ושמחה - את ששמחתו תלוי' בב"ד, יצא זה ששמחתו תלוי' בידי שמים", זיינען מפרשים[246] מבאר אז דאס איז דערפאר וואס בשבת איז "אין ניכר שקובעין אותה לשמחה שבלאו הכי יום שמחה הוא", ד.ה. אז דאס האט דעם זעלבן גדר פון "אין מערבין שמחה בשמחה"[247], וואס דאס איז כדי יעדער שמחה זאל זיין ניכר בפ"ע.

וואס דעם ענין פון "אין מערבין שמחה בשמחה" ברענגט די גמרא לגבי דעם דין "אין נושאין נשים במועד", "ושמחת בחגך ולא באשתך", וואס דערפון זעט מען אז אע"פ אז שמחת המועד און שמחת נישואין זיינען צוויי באזונדערע אופני

- שמחה -

---

244) טושו"ע (ואדה"ז) או"ח ד"ס רפח. 245) מגילה ז, ב. 246) קה"ע. 247) מו"ק ח, ב.

שמחה, איז אבער איין שמחה מבלבל אין דער שלימות פון דער אנדער שמחה.

ולפ"ז י"ל אז וויבאלד שמחת פורים איז מדרבנן, און אויך "אין מערבין שמחה בשמחה" איז מדרבנן, איז אע"פ אז די שמחה פון פורים מיט דער שמחה פון שבת זיינען צוויי באזונדערע אופני שמחה, אעפ"כ, בשעת די חכמים האבן מתקן געווען דעם ענין פון שמחת פורים, האבן זיי מלכתחלה געמאכט די תקנה אין אן אופן אז קיין זאך זאל דאס ניט מבלבל זיין, אויך ניט שמחת שבת וואס איז אן אנדער אופן פון שמחה.

נא. לפי הנ"ל איז אויך מובן אז ס'איז ניט קיין סתירה צווישן דעם וואס איז מבואר אין חסידות אז שבת איז עונג, מוחין דאבא, און יו"ט איז שמחה, מוחין דאימא, מיט דעם ספרי הנ"ל:

דער ענין פון מוחין דאימא איז, "אם הבנים שמחה"[248], אז די ענינים שטייען דארטן בשמחה ובגילוי, אבער די זעלבע ענינים זיינען כלול אין מוחין דאבא בהעלם.

און דאס איז מתאים עם המבואר לעיל אז אויך בשבת איז דא דער ענין השמחה, דאס שטייט אבער ניט אזוי בגלוי ווי ביי יו"ט, וואס דעריבער איז ניטא קיין חיוב קויפן קליות ואגוזים אדער בגדים ותכשיטין, און אויך ניט קיין חיוב - מצד שמחה - אויף אכילת בשר ויין.

נב. ויהי רצון, אז דורך דעם עסק אין תורת הקרבנות, וואס אויף דעם שטייט[249] "ונשלמה פרים שפתינו", און "כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה"[250],

[ע"ד ווי עס שטייט אין תנחומא[251] לגבי בנין ביהמ"ק, אז ווען מ'איז עוסק בתורת "צורת הבית ותכונתו ומוצאיו ומובאיו"[252], איז "אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקין בבנין הבית"],

ובפרט לויטן פירוש אין חסידות[253] אז "ונשלמה" איז פון לשון שלימות,

זאל דאס זיין א הכנה קרובה צום קיום הענין בפועל ממש,

וע"ד ווי כללות קיום המצוות בזמן הגלות איז א ענין

- פון -

---

248) תהלים קיג, ט. 249) הושע יד, ג. 250) ראה מנחות קי, א. שו"ע אדה"ז או"ח מהדו"ק ס"א סי"א. 251) צו יד. 252) יחזקאל מג, יא. 253) ד"ה שובה ישראל תשל"ו (קונטרס מאמרים ע' קמ).

הנחת הת' בלתי מוגה